

Szakmai koncepció

TeleArt Tárlat

Képzőművészeti kiállításokon – természetesen – kész műveket látunk, de ritkán adódik lehetőségünk arra, hogy tanúi legyünk, érzékeljük a művek elkészülésének processzusát, pedig ez nagyon érdekelheti, érdekli is a szakmát, s a nagyközönséget is. Éppen ezért az 56. Velencei Nemzetközi Képzőművészeti Biennáléra egy olyan projekttel pályázunk, amely a maga komplexitásával együtt és egyszerre mutat be kész műveket, valamint egyben a látogatónak lehetősége nyílik arra, hogy - művészenként - figyelemmel követhesse egy 5-7 perces videóban a művek elkészülésének folyamatát. A projekt címe TeleArt Tárlat. Ennek rövid tartalmi összefoglalója a következő:

Egy tíz évvel ezelőtt kezdődött, kortárs képzőművészeket bemutató portréfilmsorozat epizódjai számára minden "főszereplő" egy-egy alkotásának megszületését is rögzítette Erős Péter rendező-operatőr (H.S.C.). Ennek pár percesre rövidített változata szerepel is minden elkészült produkcióban. A művészek az akkor és így elkészült alkotásaikat promóciós megfontolásból (írásos nyilatkozattal) felajánlották a már akkor körvonalazódó TeleArt Tárlat számára.

A TeleArt Tárlat tehát a megszületett műalkotásokból, azok mellett, alkotásonként saját, úgynevezett digitális keretben folyamatosan vetített pár perces (néma), a munkafolyamatot dokumentáló filmrészletekből, valamint a művész nagyított és barnított portréjából áll, melyeket Németh Andrea fotóművész készített. Ezek mellett olvasható rövid magyar és angol nyelvű életrajzi adatokat tartalmazó szöveg.

A rendszerváltást követően minden politikai oldal célul tűzte ki, hogy különféle akciókkal megpróbálják erősíteni a magyar kortárs képzőművészet külföldi megismertetését, elismertetését. Ez így volt a Velencei Biennálékon történő részvételekkel is, melyeken az utóbbi években elsősorban experimentális, az új mediális megoldásokat preferáló pályázatok nyerhették el a bemutatkozás, a részvétel lehetőségét. Ezen kísérletek mellett pályázatunk egy kiérleltebb művészeti koncepcióra épül, olyan – egyenlőre harminc - alkotó bemutatásával, akiknek nagy része az elmúlt évtizedekben jelentős érték teremtő tevékenységével alapvetően befolyásolta a kortárs magyar képzőművészet progresszív irányú alakulását.

A kiválasztott alkotók életművükkel, munkásságukkal egy széles érték minőséget képviselnek, de ez – jelen esetben, a tervezett kiállítás technikai megvalósulása miatt – messzemenően indokolt.

A résztvevő művészek "névsorát" természetesen determinálja az a körülmény, hogy korábban leforgatott – végső soron – portré filmekről - illetve azok egy részéről - van szó.

Hogy korábban szakmailag jó döntések születtek, azt alátámasztja a művészek és életművek sofélesége, melyek között alapvető választóvonal, hogy szerepelnek közöttük idősebb és fiatalabb alkotók, s három elhunyt művész. Az elhunytak a következők: Fóth Ernő, Paizs László és Schéner Mihály. A róluk adott vizuális információk különösen nagy jelentőségűek, mert bár a Velencei Biennále a kortárs, élő európai művészet bemutató helye, az ő teljesítményük e szcénának részét képezi, akár tradicionálisabb felfogásúak, akár kísérletezőbb szemléletűek.

A művészek másik csoportjánál külön jelentősége van a szentendreieknek, Deim Pálnak, Balogh Lászlónak, Kocsis Imrének, Aknay Jánosnak, ef. Zámbó Istvánnak, Tzortzoglou Georgios-Yorgosnak, Szakács Imrének, Pirk Lászlónak, de a szellemében ide sorolható Baska Józsefnek is.

Több generáció képviselteti magát, a korelnök Szurcsik Jánostól, a fiatalok közé sorolható Adorján Attiláig. Szakmai szempontból igen erős középgeneráció (felső középgeneráció) képviselteti magát Fehér László, Szabados Árpád, Szok Iván, Mayer Berta, Birkás István, Nagy Gábor és mások jelenlétével. Rendkívül lényeges, hogy szobrászok is szerepelnek a kiállítók között, így Gádor Magda, Palotás József. Fontos, hogy Budapesten és Szentendrén kívül más vidéki helyszíneken élő művészek is képviselhetik a magyar művészetet, így Palotás József, Birkás István, Kéri László, Lóránt János Demeter.

A névsorból érzékelhető, annak szakmai és generációs változatossága. Van közöttük festőművész, grafikusművész, szobrászművész, s többen olyanok, akik több műfajban is tevékenykednek. Felsorolásunk ehelyütt példálódzó, a kiállítók, résztvevők teljes névsora mellékletben olvasható. A művészek a maguk szakmai, generációs és stílusbeli összetettségében szinte minden felfogást képviselnek, ami a jelenlegi magyar kortárs képzőművészet tárgykészítő vonulatait illeti. Ez a körülmény csak még inkább figyelmet keltő.

A filmsorozat elkészítése során találták szembe magukat az alkotók azzal a problémával, hogy mint az élet sok más területén: a kortárs művészek megítélése terén is "ahány ház, annyi vélemény". A műsorgyártó alkotóközösség a lehető legkörültekintőbben járt el a felkérendő művészek kiválasztásánál. Kikérték galériák, művészettörténészek, művészeti írók tanácsát, segítségét. Kétségtelen, hogy a felkért jelentős művészekből néhány a filmterv valamelyik fázisában végül is nemet mondott. Ezt megértéssel kellett fogadni, mert amit a filmek nyilvánosságra hoznak az a művészeti alkotómunka legféltettebb titkairól lebbenti fel a fátylat. Jelenleg ötvenhat film áll rendelkezésünkre. Előzetes írásbeli megállapodás alapján a jogtulajdonos BTTV Bt. a TeleArt Tárlat számára térítésmentesen kölcsönzik a műveket.

A gyártó a kiállítás kurátorának és társkurátorainak szabad kezet ad, a meglévő művészek alkotásaiból történő válogatásra, megjegyezve, hogy az adott koncepció tíz éves munkára, komoly anyagi ráfordítással elkészült projektekre alapozódik.

2010-es áron számolva ez nettó 84 millió Ft. A pályázók azt is vállalják, hogy további néhány, maximum tíz film számára az alkotási folyamatot bemutató epizódokat 2015. január 15. és április 15. között leforgatják és megvágják. Az erre vonatkozó személyi javaslatok is külön mellékletben olvashatók. Így további filmrészletek és műalkotások a TeleArt Tárlat részét képezhetik. Esetleges további személyi javaslatot a vezető kurátor és a társ kurátorok a pályázatot minősítő és eldöntő zsűri részéről is örömmel fogadnak.

A filmetűdöket az ADV Pro Bt., mint a BTTV Bt. alvállalkozója tudja elkészíteni. Később, 2015/2016-ban e filmrészletekből egyenként 24 perces - a korábbiakhoz hasonló - portréfilm születik, amennyiben ennek költségvetési oldala biztosítható.

Elkészült hat látványterv, DVD formátumban, bemutatva hogy miként is néz ki a falon a mű, a kép, a szobor, a művész szépia fotója és a digitális képkeretben a film. Továbbá csatolunk két MűvészVilág filmet (Balogh László és Szabados Árpád), szintén DVD-n.

Eképzelésünk szerint maga a kiállítótér meghatározó színe a grafit szürke. A speciális spot reflektorok kizárólag a műtárgyakat világítják meg, miközben összességük a csillagos eget idézik. A belépő tehát már - filmes nyelven szólva - a totál képben is egy minden eddigőtől eltérő látvánnyal találkozik. Az egész tér látványát misztikussá teszi a műalkotások mellett vibráló digitális képkeretek összessége. E színgazdagság ellentéte az alkotó művészek szépia tónusúra nagyított portréja.

Minden film záró momentuma, hogy a művész, mintegy egyetértése jeléül hagyományos módon aláírta művét. Ezek a szignók is a művészek fotójának környezetében lennének bemutatva.

Az egész elképzelés egyik alapeleme, hogy a TeleArt Tárlat alkalmas terep arra, hogy a – természetsszerűleg spontán folyamatos érdeklődés mellett – tudatosan tervezett látogatásokat is szervezzünk, hiszen a bemutatón mintegy félszáz, más-más művész-karakterű, hagyományos és különleges alkotói módszereket alkalmazó alkotó adhat a látogató számára örök életre szóló – végső soron - “mesterkurzust”. Önmagában ez a lehetőség - kombinálva magyar szakemberek esetleges tárlatvezetésével - lehet az a PR kampány, mely előrelépést jelenthet a magyar kortárs képzőművészet nemzetközi megismertetésében, népszerűsítésében.

Számunkra nincs fellelhető hiteles információ arról, hogy a Biennálek történetében volt-e hasonló kezdeményezésre példa. Természetesen rengeteg video installáció illetve sok intermediális törekvés volt látható, de ez a projekt ezektől radikálisan eltér. A pályázók régi tervüket valósítják meg ezzel a bemutatóval, hiszen folyamatos tapasztalatuk, hogy világszerte a közönség széles érdeklődése övezi a műtárgyak elkészítésének folyamatát. Jelezzük, hogy korábban az Artisjusnál 0804 10001 T szám alatt és a Magyar Szabadalmi Hivatalnál 000005 szám alatt önkéntes műnyilvántartásba vetettük a projektek koncepcióját.

Fentiek alapján kérjük a t. szakmai zsűrit: tegye lehetővé számunkra, hogy a 2015. évi Velencei Nemzetközi Képzőművészeti Biennále magyar pavilonjában a TeleArt Tárlat című projekt nyerje el a bemutatás lehetőségét.

Budapest, 2014. december 10.

Feledy Balázs
társ kurátor